

Állampolgári ismeretek szeminárium
(BTTR105OMA-04)
Kedd 8–10, 407/E

Borhegyi Péter, Bódy Zsombor, Kojanitz László, Szász Péter: Történelem tankönyv 12. osztály VI. Társadalomismeret című fejezete https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/FI-504011201_1

Központi Statisztikai Hivatal honlapja: <https://www.ksh.hu/?lang=hu>

1. Az ember és a természeti környezet kapcsolata

Vida Gábor: *Helyünk a bioszférában*. Bp., 2004. 6. Az ember ökoszisztémái, 7. A probléma c. fejezetek

Antal Z. László: *A természet és a társadalom kapcsolata holisztikus megközelítésben*. Magyar Tudomány, 2017. 6. sz. 694–700.

Hanula Barna – Németh Péter: *Fenntartható fenntarthatóság*. Magyar Tudomány, 2021. 3. sz. 353-363.

2. Népesedés, családszerkezet, háztartás

Gyémánt Richárd – Katona Tamás: *Demográfia*. Szeged, 2014. 2.2 A világ népességfejlődése; 2.3 A népesség területi megoszlása; 3. Családstatisztika és 4. Háztartástatisztika c. fejezetek https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_547_Demografia/index.html

Nádudvari Zoltán: *A világ népességének előreszámítása 2019. Fontosabb összefüggések*. Nemzetközi Statisztikai Figyelő, 2020. 1–2. sz. 6–10.

Óri Péter – Spéder Zsolt: *Folytonos átmenet: Magyarország népesedése 1920 és 2020 között*. Statisztikai Szemle, 2020. 6. sz. 481–521.

Andorka Rudolf – Faragó Tamás: *Az iparosodás előtti (XVIII–XIX. századi) család- és háztartásszerkezet vizsgálata*. Agrártörténeti Szemle, 1984. 3–4. sz. 404-407.

3. Szociális gondolkodás és a nagy ellátórendszerek

Kozári Monika: *A nyugdíjrendszer Magyarországon Mária Teréziától a második világháborúig*. Bp., 2012. 178–196.

Kozári Monika: *A nyugdíj kialakulása és szabályozása Magyarországon 1771 és 1918 között*. Jegtörténeti Szemle, 2012. 4. sz. 6–15.

Zagy Orsolya: *A jóléti állam modelljének változása az elmúlt két évtizedben*. Gazdaság és Társadalom, 2011. 1. sz. 128–146.

Szikra Dorottya: *A magyar nyugdíjrendszer a rendszerváltás óta*. In: Ferge Zsuzsa (szerk.) *Magyar társadalom- és szociálpolitika (1990–2015)* Bp., 2017. 187–209.

4. Civil társadalom és önszerveződés (önkormányzatok és helyi társadalom)

Kaprinay Zsófia: *A civil szervezet mint új fogalmi kategória, és annak lehetséges megközelítései*. Miskolci Jogi Szemle, 2015. 1. sz. 94–111.

Szabó Máté: *Autonómia és etatizmus a magyar civil társadalomban*. Politikatudományi Szemle, 2009. 3. sz. 157–163.

Nizák Péter: *Nagykorú magyar civil társadalom*. Politikatudományi Szemle, 2010. 2. sz. 129–136.

Bódi Ferenc: *A helyi önkormányzatok születése Magyarországon*. Bp., 2020. 11–28., 149–166.

5. Állampolgárság, állampolgári jogok és politikai közösségalakítás

Jürgen Habermas: *Az állampolgárság három fogalma*. Kritika, 1992. 8. sz. 6–9.

Hegy Szabolcs: *A jogok és kötelezettségek kapcsolata új szabályozásának elvi kérdései*. Fundamentum, 2011. 2. sz. 62–67.

Vass Ágnes: *Az állampolgárság fogalmának változása a többes állampolgárság és a külső szavazati jog összefüggésein keresztül*. Külügyi Szemle, 2019. 2. sz. 78–95.

6. Nemzet, nemzeti és etnikai kisebbségek

Csepeli György – Örkény Antal: *A nemzetek felemelkedése*. In: Uők: *Nemzet és migráció*. Bp., 2017. 7–21.

Papp Z. Attila: *Az eltűnt hokimeccs nyomában. Diskurzuselemzés egy sportesemény ürügyén*. Médiakutató, 2001. 2. sz. (tavasz) 18–29.

Dóczi Tamás: *Magyar sport és nemzeti identitás a globális sportszintéren*. Magyar Sporttudományi Szemle, 2008. 4. (36) sz. 3–7.

7–8. Nyilvánosság, média és politikai kommunikáció

Papacharissi, Zizi: *A virtuális szféra. Az internet mint a társadalmi nyilvánosság tere*. Médiakutató, 2003. 1. sz. (tavasz) 121–137.

Bajomi-Lázár Péter: *A politika mediatizálódása és a média politizálódása*. Médiakutató, 2005. 1. sz. (tavasz) 39–51.

Bajomi-Lázár Péter: *Homokot a sivatagba? Közszolgálatosság a 21. században*. Médiakutató, 2012. 2. sz. (nyár) 45–48.

Lányi András: *Lássuk, uramisten, mire megyünk ketten!* Médiakutató, 2013. 3. sz. (ősz) 103–106.

Bajomi-Lázár Péter: *Közszolgálati média: a feneketlen kút*. Médiakutató, 2013. 3. sz. (ősz) 106–111.

Lányi András: *Néhány észrevétel Bajomi-Lázár Péter válaszához*. Médiakutató, 2013. 3. sz. (ősz) 111–113.

Bajomi-Lázár Péter: *A patrónusi-kliensi médiarendszer és az újságírói szükségletek Maslow-piramisa*. Médiakutató, 2019. 1. sz. (tavasz) 41–58.

9. Gazdasági fejlődés, piac, versenyképesség

Szentes Tamás: *Az állam szerepe a felgyorsult globalizáció korában*. Köz-gazdaság, 2006. 1. sz. 15–45.

Csáki György: *Globalizáció és gazdasági szuverenitás*. Magyar Tudomány, 2013. 4. sz. 392–400.

Csath Magdolna: *A nemzeti versenyképesség puha tényezői*. Köz-gazdaság, 2019. 1. sz. 116–132.

10. Foglalkoztatás és a munka világa

Artner Annamária: *Munkaerőpiaci és szociális helyzet Magyarországon – európai tükröben*. Új Munkügyi Szemle, 2020. 1. sz. 3–16.

Kálmán Judit: *A közfoglalkoztatási programok háttere és nemzetközi tapasztalatai*. In: *Munkaerőpiaci tükrök*. szerk. Fazekas Károly és Varga Júlia, Bp., 2014. 42–58.

Neumann László: *A munka jövője – a szakszervezetek jövője?* Magyar Tudomány, 2018. 1. sz. 77–89.

Varga Júlia: *A készségek és az oktatás követelményrendszere a tudásalapú társadalomban*. Magyar Tudomány, 2018. 1. sz. 69–76.

11. Társadalmi rétegződés, mobilitás és egyenlőtlenségek

- Kolosi Tamás – Keller Tamás: *Kikristályosodó társadalomszerkezet*. In: *Társadalmi riport*. szerk. Kolosi Tamás és Tóth István György, Bp., 2010. 105–135.
- Tóth István György – Szelényi Iván: *Bezáródás és fluiditás a magyar társadalom szerkezetében. Adatolt esszé a felső középosztály bezáródásáról*. In: *Társadalmi riport*. szerk. Kolosi Tamás és Tóth István György, Bp., 2018. 25–46.
- Tóth István György: *Jövedelem-eloszlás 2009–2014 között*. In: *Jól nézünk ki (...?!) Háztartások helyzete a válság után*. szerk. Szívós Péter és Tóth István György, Bp., 2015. 11–43.
- Mihályi Péter – Szelényi Iván: *Az egyenlőtlenségek valódi természetéről*. *Mozgó Világ*, 2016. 11. sz. 3–12.

12. Demokratikus politikai kultúra

- Philippe C. Schmitter – Terry Lynn Karl: *Mi a demokrácia és mi nem?* Beszélő, (Melléklet, *Journal of Democracy*) 1993. március 20. 11. sz. 3–11.
- Horváth Attila: *Egyenlő választójog – egyenlő választókerületek? Adalékok a szavazatok egyenlő súlyának értelmezéséhez*. *Miskolci Jogi Szemle*, 2020. 1. sz. 183–201.
- Tomka Béla: *Le a szuperállammal? Mítoszok az Európai Unió demokratikus hiányosságairól*. *Kommentár*, 2016. 6. sz. 21–28.
- Schöpflin György: *Demokrácia démosz nélkül? Gondolatok az Európai Unió lehetőségeiről*. *Kommentár*, 2017. 1. sz. 94–100.
- Tomka Béla: *Az EU és a nemzetállamok viszonyáról: válasz Schöpflin Györgynek*. *Kommentár*, 2018. 1. sz. 104–109.

Debrecen, 2022. szeptember 6.

Miru György
egyetemi docens